

РОЗПОСІЛЕННЯ

Газета Верховної Ради України

№ 192 (692) ♦ Субота, 9 жовтня 1993 року ♦ Ціна 40 крб.

Актуально

Сподіваємося на ефективну допомогу

Ми із задоволенням відзначаємо, що Німеччина відіграє провідну роль у наданні допомоги нашій країні, заявив Голова Верховної Ради України Іван Плющ під час учорашньої зустрічі з Уповноваженим Федерального уряду ФРН у справах надання технічної допомоги країнам Східної Європи, екстат-секретарем Вальтером Кіттелем. Голова українського парламенту наголосив, що країнам Європейських Співтовариств варто було б активніше співпрацювати з Україною і виходити на її ринок. У свою чергу В.Кіттель повідомив: Німеччина готова запропонувати Україні якісно нову допомогу. Перед цим відбулася бесіда Л.Кравчука з В.Кіттелем. Президент України зазначив, що дуже сподівається на ефективність допомоги ФРН і компетенцію людей, які нею займаються. За підсумками візиту В.Кіттеля учора відбулася прес-конференція.

На ній було повідомлено, що в рамках програми перепідготовки військовиків, що звільняються в запас, Німеччина передає в розпорядження України 22,98 мільйонів марок. Крім цього, ще одним напрямком допомоги ФРН є надання нам коштів на загальну суму 750 мільйонів марок для будівництва чотирьох житлових комплексів сім'ям офіцерів і прапорщиків, які повертаються в Україну із Західної групи військ.

Без суду, але з нагородами

У Росії припинено діяльність Конституційного суду. В указі Б.Єльцина з цього приводу зазначено, що через активну політичну діяльність його членів В.Зоркіна грубо порушувалися вимоги закону про Конституційний суд РФ. Внаслідок цього, говориться в президентському документі, з органу конституційного правосуддя він перетворився на знаряддя політичної боротьби, що є виключно небезпечно для держави.

Ініціям своїм указом Президент Б.Єльцин присвоїв звання «Герой Російської Федерації» всім членам військовослужбовцям, які брали участь у штурмі «Білого дому». Більшість із них — померли. Присвоєно звання «Герой РФ» і російському міністру внутрішніх справ В.Сєрину, незважаючи на серйозну критику дій органів МВС під час кривавих московських подій. А от міністр безпеки М.Голушко та міністр оборони П.Граčov нагороджені лише орденами «За особисту мужність».

Європа — не лише Захід

Зустріч на найвищому рівні держав—членів Ради Європи /РЕ/, однієї з найвпливовіших європейських організацій, що об'єднує 31 країну, розпочалася вчора у Відні. Метою зустрічі є визначення ролі та завдань РЕ в контексті діяльності інших європейських організацій та в умовах нових політичних реалій. Як заявив напередодні відкриття форуму генеральний секретар РЕ К.Лалом'єр, ця перша в історії зустріч керівників держав—членів РЕ має спричинити у всіх розуміння того, що віднині вже не можна говорити про об'єднану Європу, маючи на увазі лише її західну частину. Сьогодні, вважає вона, потрібно працювати над зближенням усіх країн континенту на принципах демократії. Для участі у форумі РЕ до Відня прибув міністр закордонних справ України А.Зленко. Він представлятиме на зустрічі Президента України.

Продиктовано в номер

Президент — Конгресу Світової федерації лемків

Президент України Л.Кравчук привітав учасників Конгресу, присвяченого проблемам відродження та розвитку духовної і матеріальної культури лемків. У вітальній телеграмі, зокрема, говориться: «Знаменно, що перший Світовий Конгрес Світової федерації лемків проводиться в незалежній Україні, на вільній материнській землі. Впевнений, що його рішення сприятимуть подальшому розвитку лемків, активній участі лемківських організацій у розбудові Української держави, пропаганді української культури у всьому світі».

Троє погоріли.

Чи буде четвертий?

Національний банк України прийняв рішення припинити діяльність трьох комерційних банків — «Агропрогрес» (Вінниця), «Агропостач» (Житомир), «Західкоопбанк» (Івано-Франківськ) та виключив їх із Республіканської книги реєстрації банків. Це рішення НБУ прийняв після виявлення тут випадків незаконного формування статутних фондів, систематичного порушення встановлених економічних нормативів та правил бухгалтерського обліку. Вінницькому, Житомирському та Івано-Франківському обласним управлінням НБУ запропоновано припинити операції з названими банками та закрити у себе їх кореспондентські рахунки.

За справу Івана Сірка — будьте наготові!

З допомогою коштів малого підприємства «Тайфун» запорозькі козаки створюють полк імені Івана Сірка. Головна функція полку — військово-патріотичне виховання молоді та конкретна підготовка юнаків до служби в Національній гвардії України. Для цього є спортивні майданчики, інструктори. Як повідомив командир полку Юрій Давидюк, вихованці підготують, за погодженням з міліцією, патрулюватимуть у Хортицькому мікрорайоні, одному з найбільш криміногенних у Запоріжжі.

Прокурор — своя людина?

Жителі Перелишу Гордівнянського району Чернівецької області з приємністю дізналися про призначення Генеральним прокурором Росії їхнього колишнього односельця Олексія Казанника, який народився на Придніссяні у 1941 році. Тепер вони спокійні за законність у сусідній державі і сподіваються, що земляк не допустить загострення взаємовідносин між Росією та Україною. До речі, Генеральний прокурор родом з району, який дав світові відомого політичного діяча і правозахисника Левка Лук'яненка.

В Умані зустріли... Новий рік

Майже три тисячі брацлавських хасидів-віруючих, однієї з течій юдаїзму, прибули до Умані з Ізраїлю, США, Канади, Франції, Бельгії. Тут, на могилі святого єврейського мудреця Нахмана, вони зустріли єврейський Новий рік — Рош Хошан. На замовлення Весінтної ради брацлавських хасидів уманські будівельники спорудили поблизу могили Нахмана синагогу. І хоч місто не має пристойних готелів, уманці зумили прийняти гостей, заляпавши при цьому і «дірки» у власному бюджеті. Після пам'яток хасидів казна міста поповнилася 11 тисячами доларів.

Замах на віце-мера Одеси

Юрій Авксентьев, перший заступник голови Одеської міськради, повертався додому після роботи. У під'їзді будинку, де живе, на нього, виявилось, чекали... Зараз Ю. Авксентьев у лікарні. Із струсом мозку, з ранами та саднами на голові, правій руці. Йому не раз погрожували, поширювали про нього по місту різні плітки. А тепер — розбійницький напад. Хто це зробив, з якою метою — можливо, відповісти слідство. «Можливо», бо вже кілька місяців, як було вбито в Одесі депутата облради Олега Демченка, а воно — слідство — і досі мовчить.

Шукаймо в геніях себе

— Чим займається у вільний від роботи час? — поцікавилися у відомого в Україні вченого.

— Протуюлюсь з п'ятирічним сином вулицями Києва. Знати і любити рідне місто — це мистецтво, — відповів він.

Думається, що сьогодні дуже небагато однодумців у цього вченого, тим паче послідовників. Люди вже не хочуть знати, чому ця вулиця колись носила ім'я Леніна, а тепер Бандери. Вони просто йдуть цією вулицею без дорожнього знамення, вгуглюючи очі в потісканий асфальт, так ніби це остання можливість не збитися з шляху. Як ніколи під титаном шоденних проблем виділяється на меморіальні дошки: «Тут жив... тут творив». Як ніколи осмислювати безсмертя геніїв і те, наскільки смертні вони самі.

І все ж «Тут творив видатний художник Мурашко...». «Тут жив великий філософ Сковорода...». «Тут навчався відомий учений Ломоносов...». А тепер тут живемо ми. І будемо жити. Бо це наша земля. Єдине місце у Всесвіті, що зветься нашою Батьківщиною. На людей, які, скоцюрившись, звикли дивитися лише собі під ноги, дуже легко одягати хомути і ярма. Випросяймося! Погляньмо довкола. Колись тут жили генії. Шукаймо ж в них себе!

Катерина КІНДРАСЬ.
Фото Михайла САЧКА.

ДРУГЕ ДИХАННЯ

Денне і вечірнє засідання 7 жовтня

Дехто з політиків уже встиг побитися об заклад, що ніяк Верховна Рада не зможе прийняти, нібито в силу її консервативності, прогресивний Закон про вибори. Помилилися. Рішення про дострокові вибори до українського парламенту, які відбудуться в березні наступного року, дивним чином заклопотало народних обранців, і вони, ніби набравши другого дихання, запровадили більш зважено і, що найголовніше, продуктивніше.

Прийнявши Закон про назву, структурний і кількісний склад майбутнього парламенту, депутати приступили до визначення самої системи виборів: будуть вони мажоритарними, пропорційними чи змішаними. Тут же пропонувався й варіант із цих трьох «компонентів».

Ось кілька думок, висловлених депутатами під час дискусії з цього приводу.

Андрій МОСТИСЬКИЙ: «Я думаю, що всі ми розуміємо: нові вибори — не самоціль, а спосіб досягнення мети: економічної, політичної, соціальної стабілізації в Україні. А якщо ми розуміємо це, то давайте подумаймо, який закон ми повинні прийняти, яка філософія цього закону.

Я вважаю, що новий виборчий закон не повинен консервувати існуючу систему на Україні, яка, як ви знаєте, сьогодні неефективна, а повинен сприяти розвитку суспільства, демократизації нашого життя.

Думаю, до цього тоді можна прийти, коли вибори будуть вводитися на багатопартійній основі, коли виборці голосуватимуть не за конкретного кандидата, ітимуть не від того, як він гарно уміє виступити на мітингу, а яка в нього програма. Отже, я гадаю, всі ми переконалися, що вибори на основі багатопартійності сьогодні просто необхідні. Звичайно, сьогодні не можна говорити про те, що буквально 100 процентів депутатів повинні бути обрані на основі партійних списків. Але принаймні 50 процентів ми повинні віддати на партійні списки. Депутати, які будуть обрані за приналежністю до Республіканської, Комуністичної, Демократичної чи іншої партії, будуть людьми, які отримуватимуть підтримку широкого загалу і українського народу».

Михайло БОРЕЙКО: «До речі, мажоритарна система діє у Великобританії, Канаді, США, Франції, для чого нам виходити велосипед,

який давно віднайдений? Люди більш-менш освоїли мажоритарну систему, знають, як голосувати за кандидатів на альтернативній основі. В принципі, можна було б погодитися і з змішаною системою, але тоді треба вносити зміни до Конституції, бо виборець, згідно Конституції, має право лише одного голосу, а при змішаній треба два. Так що тут є над чим подумати».

Федір ПАНАСЮК: «Пряме виборче право гарантує виборцям один голос. Така практика традиційно склалася в Україні. Я з повною відповідальністю заявляю, і мене підтримують керівники Рад народних депутатів низових рівнів, що така система, яка впроваджена на сьогоднішній день».

Відносини виділення місць для політичних партій. На мою думку, це передчасний захід. Якщо будуть виступити кандидатами з прихильниками різних політичних партій, вони матимуть можливість боротися за депутатський мандат в рівних умовах для всіх кандидатів».

Як кажуть, скільки людей, стільки й думок. До якої системи схильняєся депутати, покаже голосування.

Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

ПРАВО ЧИ ОБОВ'ЯЗОК?

Ранкове і денне засідання 8 жовтня

На ранковому засіданні депутати розглядали кілька питань: якому має бути системою виборів — мажоритарною, пропорційною чи змішаною, а також хто повинен висувати кандидатів — політичні партії, округи чи у практику буде введено самовисування громадян. Дискусія, яка розгорнулася, не була надто активною. За кожним із запропонованих варіантів рішення прийнято не було. Не спрацювали і заклики окремих народних депутатів не давати світові з себе глузувати через те, що ніяк Верховна Рада нічого не зробила для виборчої системи, теж не змінила ситуації.

Безрезультатно закінчилися і обговорення ще одного питання проекту Закону про вибори — голосування громадян. Що це має бути: право чи обов'язок. Якщо право, то виключно, що громадянин хоче голосувати, а не хоче — то ні. А якщо обов'язок, то у разі його невиконання, як до громадян будуть вживатися санкції? — штраф, позбавлення їх можливості на політичні акції

і т. ін. Але така постановка питання суперечить Конституції, де говориться про право громадян обирати народних депутатів.

Зрештою дійшли висновку, що тут варто звернутися до діючого закону — можливо, відкоригувати його.

Таким чином народні депутати проголосували всі пункти, внесені в проект Закону про вибори. А оскільки рішення за кожним із них прийнято не було, то дійшли на тому, щоб доручити постійній Комісії з питань законодавства і законотворчості розробити механізм висунування кандидатів у народні депутати.

Проголосовано також питання про доопрацювання проекту нової Конституції і після всенародного і обговорення у Верховній Раді опублікувати його в пресі у жовтні, після чого Конституційна комісія доопрацює його і в грудні подасть на розгляд Верховної Ради.

Після перерви з інформацією про економічну ситуацію в Україні виступив ви-

конуючий обов'язки Прем'єр-міністра Юхим Зв'ягельський. Нічого нового у тих фактах, які він повідомив, не було: галопуюча інфляція, нестача коштів на закупівлю енергоносіїв, величезний борг селянам, неоплачені рахунки, падіння курсу національних грошей. Нічого нового не було і серед заходів, які могли б вивести країну з такого становища. От якби ці заходи ще й виконувалися...

Після бурхливого обговорення інформації Голова Верховної Ради Іван Плющ запропонував прийняти до відома інформацію Юхима Зв'ягельського, а також постанову Верховної Ради про оплату в двохтисячній строк всіх рахунків, пов'язаних із завершенням сільськогосподарських робіт і закладкою продукції на зиму, та постанову про те, що за два тижні уряд має підготувати проект програми про хід формування бюджету цього й наступного року та програму першочергових дій на IV квартал і 1994 рік.

Сесія продовжить роботу 19 жовтня.

Валентина ПИСАНСЬКА.

Інтерв'ю в кулуарах

ТАРАС СТЕЦЬКІВ, народний депутат України:

— Я погоджуюся з Іваном Зайцем: оптимальний вихід із ситуації — це створити якнайшвидше конституційну асамблею. Бо цей парламент неспроможний прийняти Конституцію. І це для Основного Закону краще. В світі існує два способи функціонування конституційної асамблеї: законодавчий орган у 400–500 осіб обирають особи, а не представники партій чи громадських організацій, на короткий термін, лише для однієї мети: прийняти Конституцію і розпуститися. Або в тих же органах збираються делегати від громадських організацій, трудових колективів і обирають своїх виборників до асамблеї. Тобто авторитети обирають авторитети, яким належить прийняти Конституцію. І лише після її прийняття проводять нові вибори до Верховної Ради. Я вважаю, що в нас є єдиний спосіб зміни ситуації: Президентів України виступити

з ініціативою про створення конституційної асамблеї.

ТЕТЯНА ЯХЕСБА, народний депутат України: — Хочемо ми того, чи ні, але сьогоднішня Верховна Рада відібрала спектр думок, які є нині в Україні. Мені особисто не подобається лабораторна позиція УР. Яка під виглядом націонал-демократичних сил прикриває авторитарні уподобання. Мені не подобається «Нова Україна», яка, з одного боку, з улаком мовить про демократію, з іншого — реальною провідником ідеї міжнародного фінансового капіталу і зовсім не в інтересах України. Я не впевнена, що наступний склад Верховної Ради буде кращий. Тому в даний момент ситуації абсолютно немає значення, який буде Закон про вибори. Нимих зміни реальних не відбудуться. Вибори будуть проводити місцеві органи, це більш консервативні за Верховну Раду.

Записала Катерина КИНАРЬСЬ.

Офіційно

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ПРО МІНІСТРА ОБОРОНИ УКРАЇНИ

1. Призначити Радецького Віталія Григоровича на посаду Міністра оборони України.
2. Звільнити Радецького Віталія Григоровича з посади командуючого Одеським військовим округом.
3. Цей Указ набирає чинності з дня його підписання.

Президент України Л. КРАВЧУК.

м. Київ,
8 жовтня 1993 року.

Коментар оглядача

В УКРАЇНІ НОВИЙ МІНІСТР ОБОРОНИ

Ним став колишній командувач Одеським військовим округом генерал-полковник Віталій Радецький.

Генерал гідний міністерської посади. Ще коли була в силі імперія, він виступав за створення Україною власних збройних сил. А сьогодні шліх Віталія Григоровича просто вражає. Він пройшов всі ескадри військово-командної драбини — від командира взводу до командувача військовим округом. Близько чотирьох років командиром всіх рівнів, як висловилися на сесії В. Радецький, повторюючи «плач Ароslавина», генерал знаходив резерви проводити навіть округні нарачки військ.

Але переконання: Українському війську ще доско бракуватиме Костянтина Морозова. І хоч казати, що незалишних людей не буває, замість генерала Морозова буде важино. Шкода, що цього не усвідомлюють в горішніх ешелонах влади.

І ще. Необхідність зміни керівництва військового відомства України давала чудову нагоду кар'єрист поставати на чолі Міністерства цивільної оборони. Цивільний міністр оборони — це важливий чинник розбудови справді громадянського суспільства. Окрім того, це надійний засіб недопущення в країні військових переворотів і контрзаходів за дикими мотивами. Але, мабуть, до усвідомлення необхідності мати саме цивільного міністра оборони ми ще не доросли.

Валентин ЛАВУНСЬКИЙ.

РОЗПОРЯДЖЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про керівника Прес-служби Президента України
і Кабінету Міністрів України

Призначити Стецьмаха Віктора Івановича керівником Прес-служби Президента України і Кабінету Міністрів України.

Президент України Л. КРАВЧУК.

м. Київ,
6 жовтня 1993 року.

ДО МИРУ І ЗЛАГОДИ

Питання релігійної ситуації в Україні, відносини між релігійними конфесіями були 7 жовтня обговорені на зустрічі Президента України Леоніда Кравчука з одним із впливових діячів Ватикану кардиналом А. Сльвєстріні. Під час розмови Президент відмітив велике значення візиту для становлення духовності в Україні і висловив упевненість, що країна вийде з духовної кризи, в якій вона опинилася.

А. Сльвєстріні висловив вдячність і признання народу України, який зміг завою-

вати свою незалежність. Він відзначив, що папа Іоанн Павло II стверджує за життям українського народу і церкви й сподівається побувати тут з візитом. Кардинал відзначив, що обидві церкви — православна і католицька — повинні працювати і співробітничати на благо України. Не обійшло також згадувати контакти з іншими конфесіями, подолати всі труднощі, які нас розділяють, щоб народи могли жити в мирі та злагоді.

(Українформ).

КОМЕРЦІЙНІ ГРОШІ ПРАЦЮВАТИМУТЬ НА НАС?

Вчора Президент України Л. Кравчук зустрівся з представниками Асоціації комерційних банків України. У своєму вступному слові Леонід Макарович наголосив, що сьогоднішня діяльність банків, коли гроші роблять лише гроші, безперспективна. Тому, на думку Президента України, комерційні банки мають ширше займатися інвестиціями в конкретні програми, економікою України.

Необхідно, підкреслив він, поєднати гроші з матеріальним виробництвом.

Згадавши недавні трагічні події в Москві, Леонід Макарович сказав, що якби там перемогли більшовики, то вони першим ділом запитали б комерсантів: «Де взяв? Віддай!».

Шкода, що Президент таку перагогату віддає лише більшовикам.

Василь ТУТЛУК.

ПЕРШ НІЖ ПІДПРИЄМСТВО ЗАПРАЦЮЄ

Постановою Кабінету міністрів України затверджено Положення про видачу Державним комітетом по нагляду за охороною праці власників підприємства, установ, організацій або уповноваженого ним органу дозволу на початок роботи підприємства, установ, організацій.

Для Положення поширюється на підприємства, установ, організації, незалежно від форм власності та видів їх діяльності. Відповідно до Закону України «Про охорону праці» власник або уповноважений ним орган, який створив нове підприємство, зобов'язаний одержати від органів державного нагляду

за охороною праці дозвіл на початок його роботи.

Дозвіл видається органами Держнаглядохоронпраці за наявності позитивних висновків органів державного пожежного нагляду, санітарно-епідеміологічної служби, а в разі потреби органів нагляду за ядерної та радіаційної безпеки про готовність підприємства до роботи.

В разі початку роботи нового підприємства без дозволу Держнаглядохоронпраці власник несе відповідальність згідно з чинним законодавством.

Прес-служба Президента і Кабінету Міністрів України — Укрінформ.

Створити гармонійну національну правову систему

3 виступу першого заступника Голови Верховної Ради України В. В. Дурдинця на науково-практичній конференції 7 жовтня 1993 року

Головним результатом трьох років незалежності є усвідомлення правильності обраного шляху. Ми стали краще розуміти власне минуле, історичну перспективу і шлях, по якому має йти суспільний розвиток.

Процес національного відродження включає в себе й відновлення властивих українському народові традицій свободи та демократії. Ми одержали можливість побудувати власну правову систему, яка ґрунтувалася б на загальнолюдських цінностях, загально-визнаних принципах міжнародного права і враховувала історичну та національну самобутність нашого народу.

Новий уклад нашого буття народжується болісно, але неухильно. Переборюються комплекси і стереотипи усталеного минулого, формуються новий погляд на роль і сутність держави. Складається відкрита політична система, до участі в державно-політичному житті залучаються дедалі ширші верстви населення.

Ми йдемо до громадянського суспільства, основними ознаками якого є пріоритет прав і свобод людини, підпорядкованість держави інтересам людини і суспільства, соціально-орієнтована ринкова економіка, політичний економічний плюралізм, демократія і соціальна справедливість.

До проголошення незалежності законодавство України було повністю підпорядковане законодавству Союзу РСР. Близько 80 відсотків, а в багатьох галузях народного господарства до 90 відсотків усього обсягу правового регулювання припадало на центр.

Формування власної правової системи Українська держава почала з прийняття Верховною Радою 16 липня 1990 року Декларації про державний суверенітет України. З того часу у прийнято близько 300 законів і тисячі постанов нормативного характеру, які стосуються практично усіх сторін державного і суспільного життя.

Чільне місце в законотворчій діяльності Верховної Ради займає питання державотворення.

У цьому зв'язку вийшла пошуку оптимальної моделі організації державної влади, такої, яка відповідає б нинішнім умовам розвитку країни, менталітету українського народу, була прийнятною для суспільства.

Чинну Конституцію України доповнено положеннями, якими введено Інститут Президента. Одночасно прийнято закони про Президента, про яким Президент, Ряду Міністрів організовано у Кабінет міністрів, членство в Уряді — він тепер підпорядковується Президенту і підзвітний Верховній Раді.

Збільшена від невластивих їй виконавчих функцій, Верховна Рада наблизилася до статусу професійного парламенту. Це сприяло розширенню повноважень органів державної виконавчої влади, посиленню їх самостійності і відповідальності за реалізацію прийнятих законів і державних програм розвитку України. Щоправда, не всі питання реформування органів виконавчої влади, особливо місцевого рівня, були опрацьовані належним чином.

Затверджено концепцію і розпочато реформу судової влади. Запроваджено Інститут Конституційного Суду, прийнято закони про статус судів та про Конституційний Суд, хоча, на жаль, сформулювати його не вдалося. Закладено солідні правові підвалини державної незалежності.

Законодавчо врегульовано питання про громадянство України, про територіальну цілісність і недоторканість її кордонів.

Вироблено основи зовнішньої політики України, що сприяє швидкому входженню нашої молоді держави у європейське і світове співтовариство повноправним членом.

Наша політика ґрунтується на дотриманні загально-визнаних норм і принципів міжнародного права, Статуту ООН, Хельсінкського Заключного акта, Паризької хартії для нової Європи, документів НСЄ та інших.

Для нас жодна держава не є ворогом, і ми відкидаємо та засуджуємо війну і погрозу силою як засіб державної політики. Ми готові робити свій внесок у розбудову світового правопорядку на основі взаємного до-

віря, добросусідства, розумних компромісів і балансу інтересів.

Ці принципи покладено і в основу наших стосунків з Росією, які поєднують у зовнішній політиці нашої держави особливе місце. Ми усвідомлюємо факт стійкої глибокої історичної і культурної близькості з російським народом, економічного взаємозалежності наших держав.

І не наша провина в тому, що зв'язки між Україною і Росією не завжди були рівними і стабільними. Особливо тривого викликала територіальні претензії Росії до України, що діяли вияв у відомому рішенні колишнього парламенту Російської Федерації про федеральний статус Севастополя. Ми сподіваємося, що ці непорозуміння залишаться у минулому.

Віддаючи пріоритет у гарантуванні безпеки і стабільності нейтральним факторам, Верховна Рада відпочає виходити із того, що Збройні Сили України повинні мати все необхідне для відсічі ворогові, згідно б загрози не виходила.

Це одна з найголовніших засад прийнятої Верховною Радою Конституції нашої держави, та будівництва Збройних Сил, а також Воєної доктрини, розробку якої також завершено.

Відомо, що Україна як спадкоємниця колишнього Союзу володіє третім у світі за обсягом потужності ядерним потенціалом. Верховна Рада згідно з Декларацією про державний суверенітет проголосила 24 жовтня 1991 року, що Україна проводить політику, спрямовану на повне знищення ядерної зброї і компонентів її базування. І жодна із заяв, які відображають офіційну позицію нашої держави, не дає підстав для того, щоб робити висновок про зміну цього принципного курсу.

Україна заявила, що вона ніколи не санкціонує застосування ядерної зброї, укладеної нею від колишнього СРСР, і виключає з арсеналу своєї зовнішньої політики загрозу виникнення цієї зброї.

Ми можемо вирішити питання ратифікації Договору про скорочення ядерних озброєнь та про приєднання України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї не на шкоду власним національним інтересам. Ми добиваємося реальних гарантій безпеки України з боку світового співтовариства і насамперед держав, які володіють ядерною зброєю, а також розраховуємо на адекватні нашим витратам допомогу у знищенні цієї зброї. Наша позиція зустрічає дедалі більше розуміння у світі.

Особливості і, як б сказав, складність поточного моменту полягає в тому, що разом з розбудовою власної держави ми здійснюємо перехід у систему нових суспільних і економічних координат.

Це обумовило виникнення багатьох гострих проблем. Втрата керування державним сектором економіки, розрив господарських зв'язків, нестача власних енергоносіїв, доповнені серйозними прорахунками в економічній і фінансовій політиці, призвели до різкого падіння виробництва, збубкиня населення, до зростання соціальної напруженості в суспільстві. Загорілися протистояння різних політичних сил.

Така ситуація змушувала нас діяти обережно, вважливо. Ми намагалися вирішувати гострі питання дивізіально, безконфліктно.

Так, Верховній Раді України можна закинути, що вона недостатньо працювала над створенням правових основ економічної реформи, хоч питання законодавчого регулювання економічних процесів були у нас в центрі уваги.

З початку нинішнього скликання Верховною Радою прийнято 76 законів, що стосуються економічних проблем. Крім того, Урядом було видано понад 80 декретів.

Незважаючи на досить ґрунтовне законодавче опрацювання питань економічної реформи, тут не вдалося досягти кардинальних зрушень. З одного боку, не завжди забезпечувалася комплексність і завершеність правового регулювання. Частина ринкових законів залишилася не реалізованою через відсутність відповідних правових механізмів. З другого боку, виконавчій владі не вистачило рішучості і послідовності у здійсненні економічних реформ. Значимі плани Кабінету міністрів по реформуванню економіки чимало зупинилося на папері, а на вихід з кризи, яка невпинно поглиблювалася.

За умов загострення економічної кризи, зростання ціни і падіння життєвого рівня населення Верховна Рада приділяла виняткову увагу соціальному захисту населення. З цією метою Верховною Радою прийнято більш як 30 законодавчих актів. Законодавча палата Верховної Ради у гуманітарній сфері спрямовувалася на ідеологічне утвердження державності України, забезпечення правового і соціального захисту національної школи, культури, мистецтва у період становлення молоді держави. Створювалися правові основи для реалізації свободи слова, свободи совісті та права громадян на інформацію.

В державі закладається правова основа для посилення боротьби із злочинністю, зміцнення законності і правопорядку. Із зазначених питань прийнято 67 нормативних актів, в тому числі 29 законів. Затверджено державну програму боротьби із злочинністю, прийнято ряд законів про внесення змін до чинного законодавства, а також закон про боротьбу з організованою злочинністю.

З підстав сказати, що Верховна Рада нинішнього скликання провела велику за обсягом роботу по розбудові державності, розробці національної правової системи, вдосконаленню усіх галузей законодавства.

У той же час через недостатній професіоналізм парламентаріїв, вплив різних політичних факторів, недоліки у підготовці законопроектів певна частина законів чи окремих їх положень виявлялися не зовсім якісними. Негативно також на процес формування нормальної правової системи вплинуло делегування Верховною Радою Кабінету міністрів України права приймати декрети, що мають силу закону. Було порушено ієрархію у системі законодавства, ускладнено умови правозастосування.

У цій ситуації, на жаль, виявилися не на висоті наукової правової установи республіки та науковці. Не було зроблено належного правового притягнення розвитку української державності, своєчасно не подавалися до Верховної Ради належні рекомендації і пропозиції щодо підготовки законопроектів та вдосконалення правового процесу, недостатньо використовувалися досвід зарубіжних країн.

Ось чому, як ніколи раніше, зростає потреба у посиленні наукового забезпечення законотворчих робіт. На всіх стадіях підготовки проектів законів і інших актів Верховної Ради мають глибоко обґрунтовуватися наслідки дії правових норм з врахуванням соціальних, економічних, регіональних та інших факторів, за яких вони реалізуються.

Важливою віхою у державотворенні, формуванні власної правової системи України, безперечно, стане прийняття нової Конституції, проект якої, розроблений після всеукраїнського обговорення, розглядається Верховною Радою.

Чинна Конституція через велику кількість суперечливих положень, відсутність механізмів стримувань і протизав'язок між гілками влади, нерегульованість багатьох сторін державного життя не виконує повною мірою роль гаранта консолідації суспільства, бази для формування динамічної і структурованої системи влади.

Нова Конституція України має визначити засади конституційного ладу нашої держави, форму її державного управління і устрою, пріоритет прав і свобод людини та загальнолюдських цінностей, встановити правові основи функціонування громадянського суспільства і ринкових відносин.

Це має бути справді демократична Конституція суверенної держави, розрахована на досить тривалий час.

А для цього вона, по-перше, повинна бути делікатною, гнучкою, враховувати загальнолюдські цінності.

Друге. Конституція має бути документом прямої дії, тобто її норми і

положення повинні застосовуватися незалежно від того, є конкретизуючі закони і підзаконні акти чи їх немає. Це жодні з попередніх наших Конституцій не застосовувалася до відносин без конкретизуючих актів, що зумовило пріоритетне значення відомчих актів і дало переваги безосередньому управлінню й адмініструванню.

Важливо, що проект Конституції чітко визначає засади і правові механізми здійснення влади як у центрі, так і на місцях.

Наріжним каменем належного функціонування державної влади є розподіл її на законодавчу, виконавчу і судову, впровадження конституційних механізмів контролю за законодавчою і виконавчою владою, здійснення ними повноважень у межах, визначених Основним Законом.

Ідеться, насамперед, про послідовне просування по шляху створення професійного парламенту. Хоча і противники цього є.

У зв'язку з народним депутатів України має бути розв'язаний увесь комплекс питань, пов'язаних з діяльністю майбутнього парламенту.

Це дуже складне завдання, яке, по-перше, можна сказати, кардинально змінив погляд на місце і роль парламенту в системі органів державної влади, переосмислення ролі і місця політичних партій у суспільстві і державному житті. Потрібно буде визначити до того, що парламент є органом законодавчої влади, і він не може підміняти інші державні органи.

З іншого боку, має бути суттєво підвищено роль закону з тим, щоб він став надійною основою упорядкування суспільних відносин, гарантом прав і свобод громадян, фундаментом взаємодії всіх гілок влади: законодавчої, виконавчої і судової.

Слід відзначити, що в умовах демократизації суспільства простежуються тенденції до децентралізації влади. На рівень областей (земель) планується передати значне коло повноважень, що стосуються їх соціально-економічного розвитку. І, поряд з цим, потрібно швидко тримати курс на зміцнення самоврядних засад діяльності місцевих громад.

Прийняття нової Конституції, по-всьому сумнівно, поставив нас перед необхідністю реформування практично усіх галузей законодавства. У зв'язку з цим наукові правові заклади республіки і всі науковці мають бути заздалегідь готовими до цієї надзвичайно важливої роботи.

Лише за відмови від чистого коментарства та схоластичного теоретизування юридична наука буде спроможною надати суттєву допомогу законодавчій правозастосовній практиці і, у свою чергу, знати в останній підтвердження своїх теоретичних висновків.

Існує гостра потреба в поєднанні глибоких фундаментальних досліджень з прикладними розробками. Практика чекає від правознавців конкретної допомоги у пошуку оптимальної структури законодавства, шляхів його систематизації і кодифікації.

Була б дуже корисною більш широка участь науковців у розробці концепції та проектів конкретних законодавчих актів.

Це, зокрема, стосується блоку проектів економічних законів, проекту закону про вибори, а також переважно більшості Кодексів України, перелік і оновлення яких на новий концептуальний основи киче необхідні.

Потрібні кардинальні зміни в організації науково-правового забезпечення законотворчості.

Вона має здійснюватися системно й комплексно, аби правове регулювання тих чи інших відносин мало завершений вигляд. Прийняття окремих законів, нехай досконалих, але не забезпечених механізмами їх реалізації, не погоджених з усією системою законодавства, чинними законами, несе в собі не тільки неможливість ефективної реалізації законів на практиці, а й підірває віру в самі закони. Тому особливого значення набуває наукове планування законотворчих робіт, яке надаватиме правотворчому процесові цілеспрямованого й комплексного характеру.

Продиктовано
в номер

Добра вість

Державу не залишимо в біді

В Долинському районі Івано-Франківської області з ініціативи райдержадміністрації створено фонд незалежності нашої держави. Кошти, які переказуватимуться до нього, вирішено адресувати на погашення української заборгованості Росії за енергоносії. Першими перерахували до фонду свою триденну зарплату працівники АТП 12127 та райлікарні. В добровільну акцію включилися десятки трудових колективів. Їх підтримали політичні партії та громадські організації. Аналогічні фонди створені і в інших районах Прикарпаття.

Ми не допустимо розгулу «демократії»

На черговій прес-конференції керівників Львівської області, що відбулася на телебаченні, йшла мова, зокрема, про те, що криміналі дії лівих у Росії збіглися в часі з провокаціями правих у регіоні. Соціалістична партія присвоїла собі «правом» на істину в останній інстанції і не цурається навіть фізичних методів у боротьбі з УРП та Студентським братством. Після погромного «діалогу» молодих соціал-націоналістів із Студентським братством Львівської політехніки порушено кримінальну справу. Голова обласної Ради М. Горинь заявив, що керівники органів влади не допускають розгулу такої «демократії», яка ставить під загрозу основи державності. Силкові структури області отримали відповідне розпорядження. Прикро, що дії цих «кратівників нації очолили деякі нардепи, які зловживають своєю недоторканістю.

Було й дещо нове

Одну добу страйкували гірники шахти ім'я Кочинського ВО «Донецьквугілля» і ще кілька підприємств. Причина: зарплата 700—800 тисяч карбованців нині не вважався шахтарів. Але було й щось нове: гірники хочуть вислухати депутатські звіти, вимагають перевірки торговельних підприємств робітничими комітетами разом з міліцією. Висловлено також недовіру шахтній адміністрації.

Проти ртуті — всією громадою

З огляду на те, що останнім часом на Прикарпатті через необережне поводження із ртуттю мали місце випадки забруднення нею будівель та навколишнього середовища, представник Президента України в Івано-Франківській області Василь Павлик видав спеціальне розпорядження, в якому передбачено цілу низку запобіжних заходів, спрямованих на те, аби отруйна речовина не завдала нікому лиха. Передусім зобов'язано керівників, особливо управлінні охорони здоров'я та народної освіти налагодити суворий облік ртутіємистих приладів. Утилізація зношених пристроїв покладена на державну фірму «Медтехніка».

Дяченко спливає о 18.00

15 жовтня о 18.00 в Українському домі (Хрещатик, 2) відбудеться презентація Авторського театру «Бенефіс». Театр називається авторським, бо ставить п'єси лише одного автора, Анатолія Дяченка, вельми талановитого чоловіка, колишнього морського офіцера. Дяченко ж є і художнім керівником театру. А генеральний спонсор програми — А/О «Укргарбобізнес».

«ВИ НІКОЛИ НЕ СТАНЕТЕ ЯПОНЦЯМИ!», — ГОВОРИВ ДИРЕКТОР ШКОЛИ

«Ну то й що?» — хотілося відповісти. Навіщо нашим дітям ставати японцями? Навіть тим, хто вивчає по-японськи? А насправді це німецькою японською мову у гуманітарній гімназії «Гармонія» ВТО «Сезон». А от повчати нас у японських школах, щоб краще зрозуміти стиль життя і психологію своїх однолітків з країни сонця, що сходить, ніколи не завадить. Тому із вдячністю прийняли запрошення голови ради з освіти Washinaya city Tchio Hori-koshi відвідати п'ять початкових шкіль цього японського міста. 10 днів перебували в Японії київські гімназисти. Спонуєрували поїздки батьки (приймом був за рахунок господарів) — причому батьки тих учнів, які не увійшли до групи — відбір був чесним, за знаннями мови. Щоправда, у першу поїздку малюків-початківців не взяли — надто довго летіти, аж 10 годин. Поїхали учні шостого класу, які вивчають японську вже півтора року. До речі, за свідченням господарів, це була перша дитяча делегація з країн СНД, який не знадо-

бився перекладач: всі її члени спілкувалися з однолітками японською і чудово розуміли один одного. І директор, слова якого внісене у заголовок, вже наступного дня притих.

Що ж там за школи, які навчаються майбутні виробничі найвідоміших у світі фірм? Наприклад: школа на 500 дітей — 20 вчителів. 23 — 26 навчальних годин на тиждень. Причому один вчитель викладає всі предмети не лише у 1—3, як у нас, а й у 6-му класі. У жодній школі немає жодної прибиральниці чи «технічки»: о певній годині одночасно в усіх школах міста починається 40-хвилинне прибирання, в якому беруть участь нарівні з учителями їхні вчителі. Так само о певній годині починається скрізь обідня перерва: готують на 8 класів 20 жінок, потім однаковісники обіди розвозяться по школах, а роздають їх тут же діти. І директор, і вчителі, які ви вже здогадалися, їдять разом з учнями. Комп'ютерів у школах немає — кожен учень має їх вдома. Стосовно уроків праці — навчання

прикладне, і майстерні, і кухні обладнані повністю. Звичайно, наші гімназисти трохи повчилися знаменитій японській кухні. Щоправда, не всі продукти поки що є в Україні, щоб порадувати батьків екзотичною стравою.

І ще одна деталь, для нас з вами майже фантастична: діти залишають ввечері (у школах навіть директори ходять босоніж), парасольки, велосипеди, на вулиці з табличками: «ця річ — моя». І

ніхто ніколи нічого не візьме. «Як можна?!» Ну, ми з вами добре знаємо — як...

Як сказала директор гімназії Олена ЧИНОК, наступного року там знову приймуть групу наших старшокласників. Можливо, деякого з них залишать на тривалий термін стажування. Можливо, і сертифікат про знання японської мови видадуть. Раптом не лише до гімназії завітатиме Гармонія...

Катерина ВОРОНЕНКО

Зверніть увагу

«ЧЕРВОНА РУТА» КЛИЧЕ У ПОДОРОЖ

На теплоході «Академік Глушков» відбулася презентація захоплюючих круїзів по Дніпру і Чорному морю для іноземних туристів. Іх на сезон 1994 року підготували компанії «Червона рута» і «Одеса-Америка».

Президент компанії «Червона рута» Юрій Соколов розповів гостям з Америки, Німеччини, Австралії та українським журналістам, що цього літа туристи мали можливість не тільки добре відпочити на комфортабельному судні, а й відвідати Канів, Запоріжжя, Нову Каховку, Херсон та Одесу, побувати у деяких селах України, познакомиться з фольклорними колективами, які давали концерт прямо на борту «Академіка Глушкова».

Не менш цікавою буде програма подорожей і у наступному році. «Червона рута» розробила багато туристичних маршрутів, які дозволять гостям України відкрити для себе «невідому країну» в центрі Європи.

Віце-президент компанії «Одеса-Америка» Олександр Бут, який прилетів до Києва з Нью-Йорка, відзначив, що, заохочуючи американців відвідати Україну, «Червона рута» сприяє економічному відроженню країни. Американці із задоволенням відправляються у подорожі з «Червоною руткою», яка гарантує і відпочинок, і розваги, і зустрічі з діловими людьми України.

Попри всі економічні проблеми, котрі переживає країна, компанія «Червона рута» і «Одеса-Америка» докладатимуть зусиль для того, щоб зробити туризм динамічною та ефективною сферою господарської діяльності, вивести його на рівень світових стандартів. Переконаний: симпатичним, доброзичливим і підприємлим людям, які працюють у цих туристичних компаніях, це під силу.

Олександр СЕРГІЄНКО.

На знімку: під час презентації.
Фото Олега Маркевича.

Проблема

ПРОТЕСТ ОБЛАДИ УРЯДОВІ

На останній сесії Одеської облради немало часу було відведено, за словами депутатів, його самоуправству, що йому припускаються урядові структури при розміщенні в регіоні екологічно шкідливих виробництв. Головний докір: з місцевими Радами будівництва, по суті, не узгоджують, а отже, грубо порушують чинне законодавство. Згадавши епопею навколо нафтопереравального комплексу, будівництво якого намічалось у районі порту Південний, депутати зосередили увагу на постанові Кабінету міністрів від 23 вересня 1993 року «Про створення потужності для відвантаження цементу на експорт морським транспортом», якою передбачено спорудження цементного терміналу потужністю 2 мільйонів тонн на рік в Іллі-

чеському морському порту. Засідаючи міністерства і в-домства погодили таке будівництво лише з обдерждаміністрацією, обійшовши Іллічівський міський Рад народних депутатів. А тутешній порт проектувався як екологічно чистий об'єкт.

Виходячи з цього, обласна Рада висловила протест Кабінету міністрів України у зв'язку з прийняттям рішення про спорудження цементного терміналу в Іллічівську з порушенням чинного законодавства. Висловлено прохання до Верховної Ради припинити дію згаданої постанови у зв'язку з розв'язання проблем, установленому законом порядку, а до Генерального прокурора України — опротестувати постанову Кабінету міністрів.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

Футбол

Чорний день для лідерів

Першість України. Перша ліга. 12 тур: «Сталь» — «Нафтовик» — 0:2. Голи: Леш (67), Захаров (70). «Хімік» (Свердловський) — «Автомобіліст» — 2:1. Майборда (23,74 — обидва з пенальті) — у господарів. Чорношів (72) — у гостей. «Дніпро» — «Норд-АМ-Поділья» — 3:0. Прохоренков (70), Остахов (77), Якін (84). «Артія» — «Евіс» — 1:0. Андрійко (70). «Скала» — «Хімік» (Житомир) — 1:0. Вілчичинський (33). «Прикарпаття» — «Десна» — 2:1. М.Юрченко (8), Турянський (40) — у господарів. Четверик (77) — у гостей. «Приладист» — «Поліграфтехніка» — 0:1. Касперський (13, у свої ворота), «Закарпаття» — «Ворскла» — 1:0. Замрій (45). «Динамо-2» — «Кристал» — 1:1. Шевченко (45) — у господарів. Качмар (63) — у гостей.

Після цього ігрового дня «Сталь» не втратила лідируючого становища. У неї 17 очок. А от на друге місце вийшов «Дніпро» — 16 очок. По 15 очок у «Евіс», «Поділья», «Прикарпаття» і «Поліграфтехніка», яка після невеликого старту наздогнала лідерів, завдяки вдалій грі на виїзді. 14 очок має «Закарпаття». У суперечці бомбардирів лідирують Забраський («Евіс»), Григорчук та Турянський (обидва «Прикарпаття»), Чуйченко («Поліграфтехніка»), які забили по 8 м'ячів.

Матчі 13 туру відбудуться 12 жовтня.

Дмитро КОМАРЕНКО.

Хокей

Чемпіонат МХЛ. «Автомобіліст» — «Авангард» — 6:3. «Молот» — «Металург» Ніж — 3:3. «Хімік» — «Металург» Ч — 3:2. «Горняк» НН — «Спартак» — 4:2. «Кристал» — «Лада» — 1:6.

Представляємо дипломатів України

Нелегка це робота — рубати вікно в Європу

Твердження, що всі дороги ведуть до Риму, нині, здається, застаріло. Принаймні в Європі вони прянуть до Брюсселя. Столицю Бельгії дедалі частіше називають столицею Європи, бо саме тут розмістилися штаб-квартира НАТО, і офіси Європейського співтовариства. Саме тут творяться тепер і велика європейська політика.

Від'їздом до Брюсселя колишнього професора Українського інституту міжнародних відносин В. Василенка послом України в країнах Бенілюксу (Бельгія, Нідерланди, Люксембург) багато хто прокоментував, м'яко кажучи, обережно. Але вже перші місяці перебування посла в столиці Європи показали: Україна має в Брюсселі гідного амбасадора. Про перші результати діяльності там українського посольства, про своє бачення проблеми інтеграції України в світ В. Василенко розповів нашим кореспондентам.

***
— Працювати в центральній дипломатичній точці Європи та ще й у такій складній для України часі напевне дуже нелегко. І все ж, пане посол, що вдалося зробити вам за час роботи в країнах Бенілюксу, щоб Західна Європа, відкривши нашу державу, захотіла з нею співпрацювати?

— Брюссель справді вважають найскладнішою дипломатичною точкою. Бо якщо мої колеги в США Олгові Білорусу чи в Москві Володимир Крижанівському, котрі працюють також у особливо важливих для України регіонах, доводиться займатися, як правило, двосторонніми

зв'язками, то нам, крім того, ще й багатосторонніми. Бо ж Брюссель — політична столиця Європи. Ми намагаємося налагодити зв'язки з країнами усього Європейського співтовариства. Відчуваємо їх зацікавленість у співпраці з Україною.

Змусили виконувати це одну не зовсім приємну місію — розвінчувати дезінформацію про нашу державу. Нам вдалося, наприклад, у рамках північноатлантичного співробітництва щодо України і договору СТАРТ. Стереотипи сформувалися довкола нас російськими засобами масової інформації.

— Чим же, крім проблем Чорнобильської катастрофи і ядерної спадщини колишнього Союзу, цікава Україна Бельгії, Голландії, Люксембургу?

— Розвиток наших взаємовідносин з країнами Бенілюксу, структуризм Європейського співтовариства залежить від вирішення економічних проблем в Україні. Наша держава однією з перших країн СНД підписала угоду про текстиль. Львівський університет (до речі, один з найстаріших в Європі) зацікавлений у тому, щоб створити кафедру українознавства, а при Київському університеті

ті аналогічну — фламандської філології. Хоч із широкомасштабними програмами європейці не поспішають, бо розгарають рівнем і якістю співпраці з республіками колишнього СРСР. Вони готові підписати поки що «пробні» проекти в галузі науки, культури, освіти. За інерцією всі кошти, виділені, наприклад, бельгійським урядом для реалізації культурних програм у нашій родині, пішли на російсько-бельгійські культурницькі проекти. Одна з основних правил будь-якої співпраці з європейцями — обов'язковість...

— Нам же ті поки що дуже бракує. Навпевне, це одна з причин того, що країни Бенілюксу з інвестиціями в нашу економіку поки що не поспішають?

— Певною мірою так. Іх стримують невідомість українських законодавчих актів загальноєвропейського характеру; неготовність наших підприємців до ведення бізнесу; ненадійні комунікаційні зв'язки; труднощі в пошуках чесних партнерів; відсутність гарантій... Я ще раз підкреслюю: від нас залежить, як іти співпрацювати з країнами Бенілюксу.

— Пане посол, одна з найболючіших проблем, з якою, мабуть, уже зверталися до нас наші співвітчизники з діаспори — громадянство. Ми в Бельгії і в багатьох інших державах зустрічаємо українців, які навіть за півстолітнє життя у вимушеній еміграції не прийняли чужого громадянства, бо сподівалися, що

Україна стане нарешті вільною і прийме їх як своїх синів, що страждали, але не зрадили їй. Ці люди перетерпіли немало принижень, глуму, труднощів. І сьогодні самостійна Україна їх, по суті, відштовхнула. Як ви, посол і професор міжнародного права, розцінюєте таку ситуацію?

— У цьому запитанні три аспекти. По-перше, Закон про громадянство, що діє в Україні, має недоліки. Іх треба виправляти.

Українці, які не мають жодного громадянства, як правило, політичні втікачі. Вони навмисно не зверталися, наприклад, до Бельгійської держави за громадянством, сподіваючись на повернення в Україну — це вже позиція. Тепер звертаються до нашого уряду з проханням надати їм українське громадянство. Але Закон туманить, що іноземний громадянин може його отримати лише тоді, коли постійно проживав у нашій державі. Мені здається, що така постановка питання несправедлива і несправедливо — треба чим швидше надати українське громадянство.

І найскладніший аспект — подвійне громадянство. Це питання може бути розв'язано лише тоді, коли будуть підписані міждержавні угоди з цього приводу.

— Дякуємо за бесіду.

Інтерв'ю провели Катерина КІНДРАСЬ, Валентин ЛАВУНЬКИЙ. Київ—Брюссель—Київ.

Реалії

Сподіваючись на сприятливий збіг обставин

Критична обстановка склалася нині у Білорусі зі збиранням урожаю. Щоб повністю зібрати і везти до споживача все, що виростили на полях сільської худоби, потрібно понайменше мільярд публічних кредитів. Якщо належної суми грошей не знайдеться, то в полі залишаться майже третина картоплі, а в озері в цьому році виродилося як ніколи: по 160 центнерів з гектара. Пропадє і частинна цукрових буряків, урожай яких теж перевершив усі сподівання. На думку фахівців, за сприятливого збігу обставин Білорус змогла б уперше в своїй історії виробити по 17 кілограмів цукру на кожного жителя.

Віктор ХОРОШКО.

Мінськ.
Отакот!

Новий метод виховання

Неймовірний випадок стався в дитячому садку в Жамбильській області. Замість вихователів-відпущників на роботу запросили підлітків. 14-річна дівчинка звязала доглядати старшу групу. Не в силах приборкати одного з дитсадківських пугунів, вона вирішила покарати його й зачинила в туалеті. І звичайно, забула про «в'язня». Увечері в митину, а це була п'ятниця, сказала матері, що, можливо, хлопчика забрало...

Три дні дитину шукали у всіх можливих і неможливих місцях. Коли мати, що поспішила, у понеділок прийшла до дитсадку, щоб з'ясувати обставини зникнення сина, назустріч їй вивели поїною знайдену скупку й заплакану дитину.

Тетяна КОСТІНА.

Алма-Ата.

Контакти

Марцін Замойський: «Замосць чекає сусідів з України»

Після публікації «Кордон повинні з'єднувати» («ГУ» №172 за 11 вересня), в якій вівослода Замосцького вівослода Поліції Марцін Замойський запросив українських підприємців та виробників на ярмарок до Замосці, організатори отримали багато запитань від ділових людей України.

Марцін Замойський зв'язався з редакцією і подякував за попередню публікацію. Вівослода також повідомив, що у багатьох листах висловлюється прохання перенести строки ярмарку. Його організатори врахували це прохання українців: ярмарок у Замосці відбудеться 4-8 листопада. Отже, українська сторона отримала можливість краще підготуватися до торгів. А польська сторона ще раз підтвердила: за виставочну площу і участь у семінарі з українських робітників плати не братиметься.

Нагадаємо, що українсько-польська фірма «Едам-Світ», яка знаходиться у Любську, приймає від підприємців України заявки на участь у ярмарку за телефонами: 2- 49-65, 2-49-97, факс: 2-43-84.

На фото: вівослода Марцін Замойський.

Експрес-інформація

Від слів до діла

Сімнадцять оборонних військових програм відініи здійснюватимуть спільно міністерствами оборони США та України. Як повідомив посолства Сполучених Штатів в нашій державі, угоду про це підписано 7 жовтня в Києві членами двосторонньої робочої групи.

До програм, згідно з погодженням планом контактів, належать, зокрема, обмін фахівцями з перебування збройних сил, військового навчання та кадрових питань, а також програм обміну інформацією.

Підписана угода є першим кроком у втіленні меморандуму про взаєморозуміння між військовими відомствами двох країн, підписаного навесні цього року.

Україна зупинила вугільні поставки до Болгарії

Протягом цього року — борг у розмірі 3 мільйонів доларів, який наслідок несплати електричної компанії не виплатила нашої державі за поставки цього енергоносія. Рішення не продавати вугілля в борг спричинило значні труднощі на електростанції Варни і Русе. Знаючи, що енергостанція тут прямо залежить від української сторони, адже йке об'єднання розраховане лише на сировину з України. Національна електрична компанія Болгарії не має коштів для того, щоб сплатити борг. Та вона в свою чергу має боржників — це місцеві енергоспоживачі, найчастіше — державні підприємства. Тому грошей у цьому зареанованому копі чекати немає збідки, окрім як з бюджету.

Половання на тійній

Прихрих тактичних помилок припустилася міліція під час придушення повстання консервативних сил у Москві, заявив заступник міністра внутрішніх справ Російської Федерації Куликів. Стражі порядку не передбачили, що натовп прибічників Рухуого й Асубаутова зростає, також швидко, як і в інших містах, до «Білого дому». Міліція не мала резервів, щоб зупинити марш юри до будинку російського парламенту.

Куликів також додав, що за його інформацією у підвальних приміщеннях «Білого дому» ще блукають озброєні бойовики. Тому міліції доводиться проводити очисувальні операції.

Неповним складом

Зустріч Економічної комісії Чорноморської парламентської асамблеї розпочалася в Бухаресті. Однак у ній беруть участь не дев'ять, а сім країн. Представники Росії і Грузії не прибули до румунської столиці через проблеми ескадри військових дій в об'їзх країн. Віце-президент асамблеї Ніколае Валееану заявив: він радий з того, що цього разу Болгарія і Греція також прийняли запрошення взяти участь у бухарестській зустрічі. Обидві країни — члени асамблеї, але минулого року подібна зустріч відбулася без них представників. Болгарія догори час утримувалася від членства в чорноморській парламентській структурі. Тут уважали, що участь у проміжних регіональних інституціях уповільнює інтеграцію країни до європейської спільноти. До Бухареста відбула й українська делегація.

Президенти подають надію

Вітальну телеграму Георгію Абулеву в зв'язку з обранням його на пост Президента Азербайджану надіслав лідер Хорені Левон Тер-Петросян. Як повідомляла Центральна виборча комісія, за нового азербайджанського керівника проголосувало 98,8 відсотка від загальної кількості виборців, які взяли участь у виборі.

Тим часом глава вірменського зовнішньополітичного відомства Ваган Пападян заявив, що сьогодні Банку і Єреван, як ніколи, близько до політичного врегулювання карабаського конфлікту. Міністр додав, що окрім мирного плану НБСР щодо Нагірного Карабаха існує проект, запропонований Росією. На думку В. Пападяна, необхідно об'єднати два згаданих документи.

Тур Хейердал мандрує до Києва

11 жовтня 1993 року видатний норвезький вчений і дослідник Тур Хейердал приїде з оглядовою лекцією про свою діяльність упродовж 60 років. Вона відбудеться в актовому залі економічного факультету Київського університету імені Тараса Шевченка. Адреса: вулиця Васильківська, 90. Початок лекції — о 12 годині.

Перед лекцією відбудеться церемонія вручення Турові Хейердалу диплома Почесного доктора Київського університету. За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

Освіта

ДОБРЕ, ВІЧНЕ, МУДРЕ:
СЛОВ'ЯНСЬКИЙ ШЛЯХ

Першого жовтня в Харкові відкривається українське відділення міжнародного Слов'янського університету. На п'яти факультетах — слов'янської історії та культури; міжнародних економічних відносин та бізнесу; інженерному; теології та підготовочному факультеті — навчатиметься близько двохсот студентів. Термін навчання — 4 роки. З першого січня наступного року при університеті відкривається медичний факультет.

Про мету створення та завдання нового навчального закладу наш кореспондент попросив розповісти його ректора Христіана РАКОВСЬКОГО.

— Нині всі народи світу прагнуть дружити, єдності, взаєморозуміння. Достат згадати лише Західну Європу... Відносини між багатьма слов'янськими народами добросусідських ніяк не напевш. Немає бажаного взаєморозуміння між Україною та Росією. У нас, в Україні, теж немає повної згоди між заходом і сходом, між центральними та південними областями. Неблагополуччя в Сербії, Чорногорії. Далека від ідеальної ситуація в Чехії, Словаччині, інших слов'янських регіонах. Тому ще на-

прикінці вісімдесятих років зародилася ідея створення мережі міжнародних навчальних закладів, університетів, які б перш за все об'єднували слов'ян. Відкрити їх було вирішено на території тих держав, де зароджувалася слов'янська культура — в Україні, Болгарії, Словаччині, з університетськими центрами в Софії, Братиславі, Харкові, зв'язуючи на його близьке сусідство з численним слов'янським народом Росії. Приємно відзначити, що першим для студентів відкрив двері саме Харківський університет.

— Хто був ініціатором створення університету?

— Рішенням президентів, інших керівників слов'янських держав, інтелігенції цих країн, духовенства була впроваджена в життя ідея створення міжнародного навчального закладу. Важко назвати конкретного автора. Швидше всього — це плід колективного розуму. В Україні ініціатива знайшла підтримку і в парламенті, в тодішнього Голови Верховної Ради Леоніда Кравчука, в українського духовенства. До речі, проректором українського відділення Слов'янського університету є митрополит Харківський і Богодухівський владика Никодим.

— Які принципи лягли в основу цих навчальних закладів?

— Якщо коротко, українське відділення міжнародного Слов'янського університету — незалежна організація, яка здійснює підготовку спеціалістів з вищою освітою, наукових та науково-педагогічних кадрів, досліджує різноманітну людську діяльність і при цьому створює для всіх громадян світу рівний, незалежно від статі, національності, соціального стану, політичних та релігійних переконань, доступ до знань, сприяє реалізації інтелектуальних здібностей, духовного потенціалу особистості. Нарешті, як я вже казав, Слов'янський університет повинен об'єднувати слов'янські народи, інші нації та народності світу. Позитивним кроком на цьому шляху можна вважати і той факт, що слов'янський вищий навчальний заклад відкривається в Бішкеку, найбільшим часом планується його відкриття в Казахстані. Росія запропонувала українському відділенню відкрити свою філію в Москві.

— Завдання будь-якого вищого навчального закладу — дати своїм слухачам, як тепер прийнято казати, знання на рівні світових стандартів. У Харкові не мало відомих у світі інститутів, університетів. Яким чином маєте намір довести свою конкурентоспроможність?

— Харків розташований на

межі двох країн, двох великих слов'янських народів. Уже загальновідомо, що свого часу «старша сестра», м'яко кажучи, не зовсім добре ставилася до своїх «братів», особливо на терені культури. Наше найперше завдання — відкрити українську духовність, мову народу. Не через «викручування рук», закриття російськомовних шкіл, як то було з українськими школами, а цивілізовано, методом заохочення. Українці, особливо у східних, південних регіонах, не заговорять українською доти, доки не зрозуміють, не відчують, що вони нащадки славних і великих своїх предків, доки рідна мова не стане престижною. Наші студенти всебічно вивчатимуть історію слов'янських народів, передусім українського народу, етнографію та музичний фольклор, українську літературу, стародавню писемність слов'янських народів, аби згодом сіяти вічне й добре.

Серед викладачів — спеціалісти найвищої кваліфікації. На інженерному факультеті, наприклад, не кажучи вже про декана, всі завідувачі кафедр — академіки. На факультеті слов'янської історії та культури всі керівники — народні артисти, професори. Всього в нашому університеті викладає близько 40 докторів наук і понад 80 кандидатів. Звичайно, біль-

шість з них співробітничать з університетом на контрактній основі.

— Христіане Валер'яновичу, яку молодість, з якими помислами ви хотіли б бачити серед студентів Слов'янського університету?

— Тих, хто бажав добра своїй Вітчизні, мріє бачити її могутньою та квітучою державою. Тому що ті великі, навіть величезні справи, які необхідно здійснити в Україні у найближчі роки, можуть реалізувати лише порядні, чесні й високоосвічені люди. Повірте мені, я прожив життя, — все це зрозумів, що називається сьогодняшнім бізнесом, неминує відійде в минуле. І Україна вийде на широку європейську дорогу.

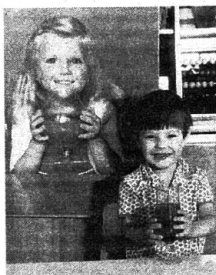
Налагодуємо міцні контакти з багатьма вузами Європи. Плануємо на старших курсах лекції викладачів провідних університетів світу, причому рідною для них мовою.

Тож наші вихованці зобов'язані знати не лише дії слов'янської мови, а й загальноновізані мови міжнародного спілкування — англійську, німецьку, французьку, як мінімум дві, на вибір.

Жоден студент не одержить диплом, якщо не в змозі буде вільно спілкуватися зі своїми колегами на Заході. У зв'язку з цим розроблено спеціальну програму обміну студентами на період навчання, проходження практики, стажування по обраній спеціальності в університетських центрах світу.

Інтерв'ю взяв
Микола КОСИЙ.

На злобу дня

можуть якось обійтися — доношують старі одяг, взуття, їдять стільки, аби лишень ноги носили, то діти, підлітки...

Я не кажу за сільських. Вони мають пшаста доскоху पोшти фруктів, овочів, молочних і м'ясних продуктів. Адже і город, і садок, і птиця, і худоба... А от міські. Спробуй забезпечити їх вітамінами! «Хмарочоса» дорожче. «Карликова» зарплата. А треба ж і за квартиру заплатити, і за світло,

ністрації перевірило дев'ять таких закладів і у всіх виявило порушення вимог раціонального харчування, а у восьми з них — незадовільну якість сировини, напівфабрикатів, готової продукції, погані умови їхнього зберігання.

У табір відпочинку «Салют» виробничого об'єднання «Радіозавод» в страви не докладали вершкового масла (від 10 до 20 грамів), м'ясо (від 200 до 300 грамів). Фрукти сюди завезли

сиру — по 17... У цьому закладі виявлено непридатні для їжі продовольчі товари на суму 25369 карбованців. Якби не перерізка, небезпечні продукти подали б до столу малюкам!

Харчова лабораторія Ірпінської санітарно-епідеміологічної станції встановила, що в трьох зразках обідніх страв, які готують кухарі дитсадків № 2 і № 6 АНТК імені О. Антонова, занижено вміст білків, жирів, вуглеводів, а м'яси

Я не знаю, як можна докорінно змінити це становище, та я і не зобов'язаний сушити голову над проблемами здоров'я усіх дітей України. На це є відповідні державні органи, відповідальні особи, яким, як то кажуть, і карти до рук: думайте, знаходьте шляхи, можливості, ресурси...

Можливо, видавати на кожну дитину спеціальні талони, щоб батьки з пільговими цінами могли купити належну норму овочів, фруктів, соків (хоча б забираючи їх раз або два на місяць), придбати одяг, взуття (раз на рік). Чи прикріпити батьків до магазинів за місцем проживання, де вони отovarювалися б усім необхідним (теж за пільговим тарифом). Коротше, треба щось робити. І не зволікати. Адже мова йде, підкреслюю це раз, про наше майбутнє, майбутнє України, яке не приходить, а росте, розвивається. Нам потрібні здорові покоління, здорова нація, яка, по суті, саме тепер не лише відроджується, а й народжується. Та держава, що піклується за своїх дітей, думає за себе, свою подальшу історію, міць і силу, добробут і щастя. І навпаки, держава, яка не дбає про здорове майбутнє, приречена на животіння, занепад, а там — і на знищення. Це — процес природний і жодною політикою, жодними указами його не відвернути. Просто треба діяти. І то вже сьогодні.

Олександр ВІНОКУРОВ.
Фото Леоніда ПІДЛУЖНОГО.

МАЙБУТНЄ НЕ ПРИХОДИТЬ, А РОСТЕ

Київ. Надвечір'я. Зупинка «Станція метро «Нивки». Чекаю на тролейбус № 26. Людей — багато, транспорту — мало. Чекаю...

Ідуть трос. Спершу подумав, що батько і два синочки. Ні. «Батько» — вочевидь іноземець. «Синочки» — ж, видно, — наші, українські. Прилаштувалися позаду чоловіка, очікуючи, поки той випорожнить бляшанку імпортованого соку. Нарешті він кидася під кіоск. Один із хлопчаків підхопив бляшанку, суве в неї пальці, а потім із насолодою облизнув їх. «Вол» — каже він напарникові. Тепер вони вдвох облизують бляшанку.

Боже мій, невже це наші діти? А то чий же?

Наші. Українські. Тому так гірко, боляче й сумно. Тому і пишу про це. Бо мовчати несила.

Ми вже забули за «щасливу старість». Але ми забули й за «щасливе дитинство». Якщо дідуся та бабусі це

і... Легше трикрапку поставити, ніж усі «і» перелічити. Отож звичайне яблуко для міської дитини стало вже за делікатес. Не будемо говорити про виноград, персики, дині, кавуни...

У військкоматах нині руками розводять: «Слабачки пішли, а не солдати!» А з чого їм сил набратися? З макаронів чи самої картоплі?

Та це ще «квіточки». Народжується нове покоління — майбутнє держави. Чи даємо ми за нього? Чи усвідомлюємо, яким воно буде? Незалежне, суверенне, соборне, але кволе й немічне? Таке, що облизуватиме порожні бляшанки, викинуті на смітник іноземцями?

Батьки з малими статками покладають великі надії на державні заклади — дитсадки, табори відпочинку, санаторії, де, мовляв, годуватимуть смачно й калорійно. Найвиш Управління у справах захисту прав споживачів Київської обидержадмі-

лише раз за ціле літо, рибу — двічі, та й то разом 124 кілограми на 347 дітей. У табір відпочинку «Промінь» ВО «Хімволокно» діти могли щодня отримувати по 60 грамів сиру на кожного, але за три зміни ніхто з хлопчиків і дівчаток так його і не скуштував. У Воєнськом центральному санаторії Міністерства оборони України теж не додавали масла, майонез «Провансаль», який використовували у їжу дітям, давно «перезив» свій термін реалізації, як і деякі продукти на суму 32204 карбованців.

Перевіряльщики завітали до дитсадків № 8 «Сонячний» Ірпінського відділу освіти. Здавалося б, що саме тут має бути справний лад, адже в садку утримують дітей, які живуть у забрудненій зоні і їх треба годувати за спеціальними нормами. Та де там! Малюкам не давали щодня: соків — по 50 грамів, м'яса — по 14, фруктів — по 134 грами,

страви нашіговані наповнювачами. І як тільки в дорослий зяск повертався бажати малечі смачного ще й приказувати: «На здоров'я!»? Чи чужих дітей не жалко? Кволі батьки — кволі діти. А батьки, особливо молоді, не додають, стараються заощадити на собі заради перестіжки. Якою ж тоді буде друга дитина? На установчій конференції Спільки жінок —трудівниць України, що відбулася в червні, спеціалісти з тривогою говорили про хронічне близьке голодування матерів і дітей через різке погіршення структури харчування. М'ясо, сир, яйця, риба, інші потрібні організму продукти стали не кожному по кишені. Багато молодих сімей нині навідріз відмовляються мати дітей, бо самі ледве зводять кінці з кінцями. (В одному з університетів я бачив непоказний костюмчик для немовляти вартістю близько 45 тисяч карбованців).

SIEMENS

**№1 ИЗ ГЕРМАНИИ В СТРАНАХ СНГ
- ФИРМА "SIEMENS"
ВПЕРВЫЕ В УКРАИНЕ НАПРЯМУЮ
ПРЕДСТАВЛЯЕТ СВОЮ ЗНАМЕНИТУЮ
БЫТОВУЮ ТЕХНИКУ.**

**Для сотрудничества приглашаются
дилеры-оптовики, которым будет
предоставлено право фирменной
торговли.**

Адрес представительства "SIEMENS" в Киеве:
ул. Воровского 27, тел. (044) 216-02-22; 216-29-15 факс (044) 216-94-92

МИ ДУМАЕМО ПРО ВАС

**S.W.I.F.T. - ЦЕ ОСОБЛИВИЙ СВІТ ГЛОБАЛЬНОЇ ІНФОРМАЦІЇ.
АКЦІОНЕРНИЙ БАНК "INKO" - ВІКНО В ЦЕЙ СВІТ ДЛЯ ВАС.**

БАНК INKO

Пропонуємо Вам послуги S.W.I.F.T. по переводу і зачисленню коштів на рахунок зарубіжних партнерів протягом декількох годин. Гарантуємо:

- швидкість і точність переводу Ваших платежів;
- економію Ваших витрат за рахунок безпеки взаємних розрахунків;
- абсолютну таємницю Ваших банківських операцій.

Ставши клієнтом "INKO", Ви отримаєте реальну можливість спливання зі всім світом на мові S.W.I.F.T.

Наша адреса: Україна, 252023, м. Київ, вул. Мечникова, 10/2, тел. (044) 230-25-75; 230-25-73, факс (044) 294-87-97, телекс 612340 INKO SU.

Tetra Laval

Tetra Laval Ukraine, part of the Swedish multinational Tetra Laval Group, invites applications for the below challenging positions at our Kiev office:

SALES REPRESENTATIVE

Reporting to our Marketing & Sales Manager, the Sales Representative will be in charge of developing our sales activities in Ukraine for the Tetra Laval Food division and its four business areas: Convenience Food (finished products based on meat, poultry, fish and vegetables), Ice cream, Prepared Food (soups, sauces, puddings, jellies etc) and Fats & Oil (margarine, vegetable oil).

Requirements:

- age 20-40
- command of English language
- commercial or technical experience from the food industry

COUNTER TRADE REPRESENTATIVE

Reporting to the Market Support Manager, the Counter Trade Representative will be in charge of identifying, developing and implementing financing solutions, through counter trade, for customers in our normal business sphere.

Requirements:

- age 20-40
- command of English language
- business minded
- willingness to travel frequently, driver's license

ACCOUNTANT

The Accountant will be involved in all aspects of the Finance & Administration department's activities. Reports to the Finance Manager.

Requirements:

- age 20-40
- basic command of English language
- experience from similar positions, preferably in a commercial environment

TECHNICAL SERVICE ADMINISTRATOR

The Technical Service Administrator will be in charge of introducing the software systems used by the Technical Service Department, for administration of Technical Service activities, for day-to-day routines and for contacts with our customers. Reports to the Technical Service Manager.

Requirements:

- age 20-40
- command of English language
- a service-minded attitude
- interest in computer systems

Applications, marked "Tetra Laval Food", "Trade", "Finance" and "Service" respectively, with a curriculum vitae and a recent photograph, should be sent to us within three weeks of publication of this advertisement.

Tetra Laval Україна, вул. Мехігірська, 82, м. Київ-80

Tetra Pak
Tetra Laval Food
Alfa Laval
Alfa Laval Agri

- processing and packaging systems for liquid food products
- processing and packaging systems for solid and viscous food
- separators, heat exchangers, flow equipment, automation
- milking & feeding systems, accessories & services for milk farmers

ЭКСПРЕССНЫЙ АНАЛИЗ БЕЗ РЕАКТИВОВ!

Анализ жидких твердых и газообразных проб.
Диапазон элементов от кальция до урана.
Диапазон концентрации от 100% до 10⁻¹⁰%.
Настольное исполнение.

"СПЕКТРОСКАН"

Прибор аттестован как средство измерений.

Купим настольные прессы

310123, г. Харьков, а/я 1170, тел. /0572/ 47-65-71

SCHRADER GMBH

**ПОСТАВКИ
ПИЩЕВОГО СЫРЬЯ
И ПРОДУКТОВ ПИТАНИЯ
ИЗ ЗАПАДНОЙ ЕВРОПЫ**

Представительство в Киеве:
ул. Полупанова, 82
Тел./044/ 516-64-96 Факс/044/ 516-67-28
Фирма "Шрадер ГмбХ".

ФИРМА РЕАЛИЗУЕТ
со склада в Днепропетровске
трубу нержавеющей марки
08X18T1 (пищевая), диаметр
33 мм, толщина стенки 1,5 мм,
в кол-ве 180 т. с доставкой,
есть лицензия на вывоз за пре-
делы Украины.
Постоянная продажа со скла-
да металлопродукта:
уголок от 32 до 100 мм;
швеллер от 16 до 30 мм;
трубы от 16 — 227 мм.
Контактный тел./факс (05692)
3-21-78.

ТЕРМІНОВА РЕЄСТРАЦІЯ ПІДПРИЄМСТВ "ПІД КЛЮЧ"

Тел. (044) 446-70-54
(044) 290-82-45
Факс (044) 446-64-45

«АВИСТА» — «SALMSON» ПРЯМІЕ ПОСТАВКИ

електрических насосов любых типов
и мощностей из Франции (цирку-
ляционные, магистральные, погру-
зные, скважинные).
Цены завода-изготовителя.
Тел./факс в Киеве: 274-74-78.

Суботний фейлетон

ЗОЛОТА РИБКА
І КОРИТО

Що не кажіть — цікаво сьогодні. Часом дивиться на світ і очам не ймеш віри — чудеса та й годі. Як ото у відомій казці про золоту рибку. Щоправда, чарівна рибка одбодувала ненаситну бабу з фондів море-океану. А тепер...

Сьогоднішні нападки загребущої баби казочкам не вірять. Та й знають, що моря теж спустошені. Тому хутко переорієнтувалися на корито. Але не на оте казкове, з яким зрештою залишилася зажерлива баба, а на державне, зрозуміло. Хоч вона теж сьогодні розбите.

А золотий рибці відвели сяку-таку роль — аби лише так здавалося. А в неї за спиною діють зовсім інші створіння.

Закортіло, скажімо, молочбухові Городоцького молочно-консервного комбінату Л.С. мати закордонного коужку — та не простого, а щоб у кишеньках долари водилися. Цю забаганку реалізував легінь з донецького «Марса» — в образі рибки, зрозуміло. Так от. Головбух благодійникам підмакнула папери на згущене молоко, а вони їй за це — «презентів». І долари в кишеню (як і було завбачено) так би мовити на загладу.

У такий же спосіб мав подарунки і директор того ж таки комбінату. А воно ж завжди замало — як і в казці. І подався директор — не до моря синього, навіть не на греблю, — а до того ж таки корита, і не кричав-кав золоту рибку, а тихесенько сказав:

— Хочу моє сімейство новеньку вазівську «девятку».

Підпилила до нього рибка з іменням комерційної фірми «Аллен».

— Буди по-твоєму. От лише продавай 60 тонн цукру по 7, а згущеного молока — по 17 карбованців, а не так, як у крамничках (на той час). Та й іди собі з Богом — буде тобі «девятка».

Почував директор потилицю та й пішов тією дорогою. А привела вона його ... до камери.

А діляч з Гречанської, Закупянської та Скибневської нафтобаси вирішили обходиться взагалі навіть без бутяфорної рибки — самі чаклували. Мали в розпорядженні приватного КАМАЗа-автозаправника, отож і перевезли до Яблунівського колгоспу.

Державнішого району більш як півтисяч тонн нафтопродуктів. Торішній голова пан-товариш Брейтер скуповував крадене і платив готівкою, що, як відомо,

ліпше за всякі презенти. А колгоспна бухгалтерія оформляла все на вітер. Щоправда, юристи такі речі кваліфікують інакше: «на неіснуючих осіб». Микола Васильович Гоголь свого часу послужувався такою цікавою й по сьогодні термінологією — мертві душі.

І все ж таки без чудасії в цій нафтовій придирбенці не обійшлося. Хіба ж не диво: автошелон уже подався, скажімо, до Яблунівки, а на Гречанській базі — 50 тонн зайвих нафтопродуктів. Та звідки ж їм узятися?

Не з моря-океану, певна річ. Тут успішно чаклували оператори — їхні нафтопродукти ставали чомусь важчі, ніж їм належало. Секрет утворення надлишків та подальші перетворення розгадали цікаві з управління державної служби боротьби з економічною злочинністю.

Тим часом до неказкового корита підступаються нові нові персона. Навіть затишає польське Полонне захищає тієї слави. Один з тамтешніх заводів одравив до Нижнього Новгороду посуд — на 18 мільйонів карбованців. Посланців (а ним чогось був директор торгової бази, він же — директор малого підприємства з перероблення сільгосппродуктів) було велено перевтілитися в експедитора й «одержати хімікати». Як там уже «хімічів» посланців та посуд перетворився на три Волги ГАЗ-31. Прибувши додому, двічі директор видав собі довідку на реалізацію однієї машини собі, другу оформив на іншого такого ж бізнесмена, а третю — на того, хто мав тепер мовчати. Трійця внесла до заводської каси 23 мільйони карбованців. Скромність, як бачимо, дивовижна, значно скромніша, скажімо, від машини.

І було б, може, все тихо, не заговори жень загребущої баби. Проснувшись вони, і трійця знову побігла до корита:

— Хочу це «Волгу!» Хочу це «Волгу!» Хочу це «Волгу!»

На лемент збіглися задрісники. І пішло — ситгала, комісії, перевірки... Чим це закінчиться, розповімо іншим разом. Цікаві можуть виявитися речі.

Та найдивовижніший наслідок подібних історій — це те, що з розбитим коритом зрештою залишаємося ми з вами, а не оті ненаситні. Цей феномен, вважаю, вартий особливого дослідження.

Михайло ВАСИЛАШКО.

Хмельницька область.

Жарт помера

Чому зіткнення з дійсністю трапляє нас, а не її?

Рівне.

Герман КОЛОБОВ.
Мал. Сергія ФЕДЬКА.

ХОЧЕМО ТИСЯЧУ
І ОДНУ НІЧ!

Нарешті Петрова дружина повернулася з туристичної поїздки по країнах Близького Сходу. Петро дуже зрадів жіничим подарункам. Приміряючи теніску, запитав:

— Як там?
— Піски.
— А нафта?
— Є нафта.
— А люди як живуть?
— Так, Петре, живуть, що я аж заплакала.
— Така бідність?
— Еге ж, у нас. У нас багаті живуть так, як там бідні.

— Ну, араби, ну, бедуїни, верблюда їм у печинку!
— А ти знаєш, скільки у них жінка заробляє за ніч?
— Чия жінка?
— Я про їхніх не знаю.

Наша жінка.
— Як не заробляє?
— Мовчки. Недотена.
— А-а, ясно. То скільки заробляє?
— П'ятсот доларів!
— І-і-і, та ти що?

— А-а, ото ж! Наприклад, Тоня, жінка голови райпожицпівки, привезла три тисячі доларів.

— Пошастало голові. І жінка не перетрудилася, і грошей кула.

— Правильно, вона в нього за тисячу та одну ніч стільки не заробила.

— Так, казкі ціє, як П... Шухеризади.

— Та ще Настуся, жінка нашого завбави, п'ять тисяч привезла. І верблюда їй араб подарував.

— Тепер у хаті буде два верблюда. Але я дивуюся з тих арабів: такі гроші платити!

— Та, певно. А що, так, як наші мужики? Всі гроші в жінки забере та й ще від-

лупцює, а відтак хропе цілу ніч.

— Ти мені мораль не читай, а краще скажи: скільки доларів привезла?

— Та ти що, Петре, я вірна жінка.

— Що-о? Ти упустила такий шанс?

— Та як я могла, Петре?

Ти б мене вб'ив?

— За долари? От дурна!

Та що б тобі сталося? І чого було їхати на арабі?

— Не сварись, я привезла триста доларів.

— Ах, так? Все, розлучаємось!

— Бач, який ти, а сам мене не на це штовхав.

— Ні, розлучуся і візьму набавто кращу, просто красуню і... відправлю до арабів. Ох і заживу! Як Ал-ба-бе.

О, Аллах, допоможи!

Василь БАВІЙ.

Івано-Франківська область.

Малюнок Вадима
ВАСЮШКІНА

Міні-проза

ДУРНІ

Зустрілися два приятелі, розговорилися.

— Знаєш, Іване, щось погані про тебе чутки ходять, в могоді кажуть, що ти дурень! А глянеш — не скажеш! Саукаш, а давай-но перевіримо твої розумові здібності. От скажи: скільки буде двічі по два?

Іван довгенько думає і відповідає:

— П'ять.

— Гм, правильно! — розів'являється Степан. — Ось тобі й маси!

Чому ж про тебе такої погані думки?

— Та кого ти слухаєш? Їм усім аби лише язиками ляпати, зводити наклепи на розумну людину! Скажи ж тобі, Степане, під секретом, тебе теж як навкрує вважати за дурня, до того ж крутого!

— Крутого? — здивувався Степан, оглядаючи себе з усіх боків. — Брешеш!

— Щоб я здох! Але в мене є особиста думка. Тепер тебе екзамінуємо. Скажи, скільки буде, якщо до двох додати два?

— Знаю, що п'ять!

— Цілоком правильно! Ось бачиш, і ти ніякий не дурень! — зрадів Іван, — а люди нас із зазорою так обзивають, бо самі — недоумки, яких світ не бачить!

— Довкола самі тепліни, йолони й бєзє прїєлєкєуєтє! — підтвердив Степан.

Олександр ПЕРЛЮК.
Кіровоград.

Віршовані стібки

Лікування салом

Захворіла тітка Ліда
Геть лє тієї салу
І порадили їй люди
Лікувати салом.

— Як же так, — сказала тітка, Слєснєвщи в долоні, — Та у мене ж єте сало Шолє в рєчєніч!

Тільки от мені від того Задор'я не більше Шло не дєнь — нова болячка, Все гірше та гірше...

Тут порадились знову:

— Час вже, тітко, знати, Щоб вас добре лікували, Сало треба... дати.

Григорій СИМАК.
Дніпропетровськ.

Пародія

Задумалась

Я думаю тобою про любов,
Як ніч аркади думас про вічне.
Я думаю про тебе.

Любов ГОРБЕНКО.

Я думаю тобою про любов,
Моя кіт зубами думас про мінуску.
А видавсь пером — про кинжук,
Як вушка про добутийний улов.
Я думаю тобою про параж,
Я кірє кріт про сєїстї ладї.
А дескєтєр — про орєстї і медєлї,
Я синєвою думам про стає.
Щє думам тобою і про шолєб,
Мєшину, хату і високє стєбє.
Я думам пєтєвоку про Ялту
Якє рєсє лєсина про буйний чєв.
Як думєс Тєлєсєк про гусєй
І пєшум думєс бєчєк про бєгу,
А хата стєрєво про бєзє,
Я думаю тобою про все.

Володимир СЕМЕНО.

Полтава.

ГОЛОС України

ЗАСНОВНИК —
ВЕРХОВНА РАДА
УКРАЇНИ

Газета виходить
з 1 січня 1991 року

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (в.о.заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), І. ГРУШКО, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, Б. СИДОРЕНКО (заст. головного редактора), А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДА (заст. головного редактора).

Адреса редакції:
252047, Київ-47,
вул. Нестерова, 4.

• ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23;
• ТЕЛЕФАКС — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
• Рукописи не повертаємо.
• Літуння з читачами — тільки на сторінках газети.

За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.

• Редакція не завжди підписує позицію авторів публікацій.
• За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.
Індєкс 66955.

Комбінат друку видавництва «Преса України».
220447, Київ-47,
проспект Перемоги, 50.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 031192.

1, 4, 5, 6 та 8 — сторінки набрані і зверстані в комп'ютерному центрі «Голосу України».